

напрямах. Основною метою був підрив економіки, що легко прораховується з огляду на наведену вище динаміку цін на експортований в Україну природний газ. Показово, що про ескалаційну формулу в ціні газу для України заступник голови Державної Думи РФ В. Жириновський завів мову ще у 2005 році, напередодні 4-денної газової кризи січня 2006 року, яка й послужила «спусковим гачком» для подальшого сценарію. «Вони ж [керівництво України – прим. наша] повинні зрозуміти, що завжди їм доведеться купувати російський газ і він буде ще й ще більш дорогим. Будемо вимагати щоб у цьому році було 300 доларів, у восьмому – 400. Кожен рік будемо піднімати на 100 доларів, щоб у 2012-му – 2013-му було 1000 доларів за тисячу кубічних метрів», - так заявив у своєму інтерв'ю за два тижні до газової кризи початку 2006 року В. Жириновський, стосовно якого давно у Москві правдиво зауважують – що у Жириновського на язичі, те у Путіна на умі.

Газова криза 2009 року мала далекосяжні цілі. Вона повинна була зіграти роль детонатора для провокування політичного конфлікту в Україні по лінії Схід - Захід. Задум полягав у тому, що в разі повного припинення поставок газу (для внутрішнього споживання + транзит до ЄС), влада в Україні не зможе забезпечити подачу газу з розташованих на заході країни основних ПСГ на схід, в основні промислові центри, які залишаться без тепла. Таким чином, це повинно було спровокувати, за задумом російських стратегів, «соціальний вибух на сході та півдні України».

Не випадково 12 січня 2009 в російських ЗМІ з'явилися публікації на тему «перегляду кордонів» в СНД і заяви російських політиків: «**Депутат Держдуми РФ Костянтин Затулін не виключає, що Росія «в потрібний момент подасть знак» південно-східним регіонам України для входження до складу Росії**». Цей знак міг бути поданий вже через кілька днів, якщо б українська сторона погодилась на пропозицію «Газпрому» від 13 січня щодо відновлення транзиту газу на Балкани та Туреччину за його схемою. Голова правління НАК «Нафтогаз України» Олег Дубина відхилив цю пропозицію: *"Пропозиція, яка надійшла від Росії, прокачати трубопроводом України газ зі входом в ГВС "Суджа 1200" до Молдови, Болгарії і Румунії, може загрожувати тим, що нам доведеться відключити від газу Одесу, Дніпропетровськ, Донецьк*». Якби Київ повівся на газпромівську пропозицію, то мешканці міст-мільйонників, а також цілої низки менших промислових міст сходу та півдня України, залишившись би без газу та опалення при температурах нижче -10°-15°С, безперечно, вийшли би з протестами на вулиці. І ці протести, поза всяким сумнівом, мали би політичні вимоги й були б підтримані регіональною владою, комуністами, православною церквою Московського патріархату, що мали традиційно проросійську орієнтацію та фінансування з російських джерел.

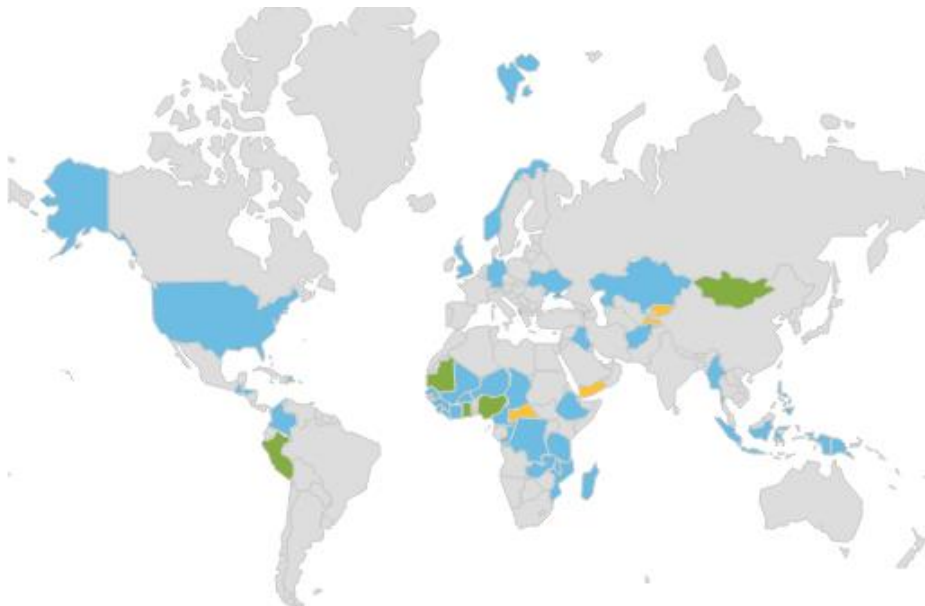
У 2009 році сценарій газової кризи не спрацював як детонатор, оскільки ГТС України була розвернута в реверс і центральні, східні та південні регіони України отримали газ з газосховищ, розміщених на заході країни. «Холодомору» і подальшого соціального вибуху південного сходу України не відбулося. До того ж медведевсько-путінський дуумвірат або «тандемократія» виявилася недостатньо ефективною управлінською системою для вирішення масштабних зовнішніх завдань, як показали грузинські події. Тому, пауза до відновлення путінського статус-кво в Кремлі після виборів 2012 року була використана для більш детальної, скрупульозної і поглибленої підготовки до агресії гібридного типу.

ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ПРОЗОРСТІ У ВИДОБУВНИХ ГАЛУЗЯХ

Діна Нарежнева

Національний секретаріат ІПВГ

Ініціатива прозорості видобувних галузей (ІПВГ, англ. Extractive Industries Transparency Initiative - EITI) – це незалежний і добровільно підтримуваний на міжнародному рівні стандарт забезпечення прозорості, який впроваджується у 51 країні світу та включає такі країни як США, Норвегія, Великобританія, Німеччина, тощо.

Метою впровадження ІПВГ в Україні є забезпечення прозорості в управлінні природними ресурсами країни і розкриття державних доходів від видобувного сектора, в першу чергу для компаній нафтогазового сектора, а також вугільного та залізорудного секторів. Механізм дії стандарту полягає в тому, що видобувні компанії публікують інформацію про платежі в бюджет та державним органам, а Уряд оприлюднює суми надходжень від видобувних компаній. Дані зіставляються щорічно в Національному звіті ІПВГ і супроводжуються міжнародною експертною оцінкою. Цей процес контролюється багатосторонньою групою зацікавлених осіб, яка складається з представників Уряду, приватного сектора та громадськості.

У вересні 2009 року Україна зобов'язалася імплементувати ІПВГ, схваливши урядову Постанову №1098 “Про приєднання України до Ініціативи щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях”. Україна отримала статус країни-кандидата Ініціативи прозорості видобувних галузей (ЕІП) 17 жовтня 2013 року. Позитивне рішення було прийнято на 25-му засіданні Правління ЕІП, яке проходить в Кот-д’Івуарі.

Наміри України у боротьбі із зловживаннями у видобувній галузі через імплементування Стандарту ІПВГ отримали широку підтримку стратегічних партнерів України, стали позитивним сигналом для інвесторів та світової спільноти. Імплементування ІПВГ наразі є частиною Антикорупційної стратегії Уряду на 2015-2017 роки та закріплена в Коаліційній угоді, планах дій з реалізації Партнерства “Відкритий уряд”.

В Україні органом, відповідальним за впровадження ІПВГ та підготовку Звітів, є Міненерговугілля.

Забезпечення імплементування на міжнародному рівні здійснюється Міжнародним секретаріатом ІПВГ, що знаходиться у м.Осло, Норвегія, керівним органом є Правління ІПВГ.

З метою ефективного впровадження ІПВГ, за підтримки Світового Банку було створено Національний секретаріат ІПВГ в Україні.

На виконання норм Закону №521-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях», Розпорядження КМУ №910-р від 08.09.2015, та Постанови КМУ «Про затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях» № 1039 від 02.12.2015 року, у грудні 2015 року було опубліковано перший національний звіт ІПВГ України, який охоплює сектор видобутку нафти та газу.

Зазначений Звіт складається з двох частин: контекстуальної інформації та інформації щодо звірки платежів. Контекстуальна інформація включає: загальну інформацію про галузь, найбільші родовища нафти і газу в Україні, обсяги видобутку вуглеводнів: показники за 2013 рік та історичну інформацію, дані щодо запасів основних вуглеводнів в Україні, істотні роботи з розвідки, які проводились в 2013 році, транспортування нафти та газу, видобутих на території України, моніторинг ділянок надр, на які надані спеціальні дозволи, роль нафтогазової галузі в економіці України, нормативне та фінансове регулювання нафтогазової галузі України в 2013 р., функції та повноваження органів державної влади та ін.

У лютому 2017 року закінчено підготовку другого Звіту ІПВГ. Звіт було офіційно оприлюднено на сайті Міністерства енергетики та теплоенергетики України 20 лютого та презентовано під час конференції «ЕІТІ в Україні: як ефективно управляти ресурсами», що відбувся 21-22 лютого 2017 року.

Незалежним адміністратором для підготовки Звіту ІПВГ за 2014-2015 роки шляхом відкритого тендеру та відповідно до процедур закупівель Світового Банку було обрано ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги». Цей відбір було затверджено БГЗО.

Незалежний адміністратор провів техніко-економічну оцінку, яка підтвердила, що наступні сектори є суттєвими та відповідно були включені до Звіту: видобуток нафти, газу, вугілля та залізної руди, транспортування нафти та газу магістральними трубопроводами. БГЗО прийняла рішення щодо включення двох нематеріальних секторів з метою висвітлення їхнього інвестиційного потенціалу: видобуток марганцю та титану;

Окрім підготовки Звітів, ІПВГ є також платформою для продовження діалогу у так званому «трикутнику» ІПВГ: видобувні компанії – органи влади – громадськість. Задля висвітлення цього напрямку, триває проведення заходів щодо впровадження ІПВГ на регіональному рівні, зокрема, круглі столи за участі представників органів місцевого самоврядування, місцевих громад та видобувних компаній відбулися у містах Львів, Полтава, Харків, Суми, Чернігів, Краматорськ та багато інших.

В рамках вдосконалення нормативного забезпечення ІПВГ було розроблено та зареєстровано у Верховній Раді проект Закону України №6229 «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях», який окрім підвищення прозорості у видобувних галузях, сприятиме також виконанню зобов'язань України за Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та на імплементацію, в частині підвищення прозорості господарської діяльності у видобувних галузях, Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року, Директиви 2013/50/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 22 жовтня 2013 року та Директиви 2007/14/ЄС Європейського парламенту та Ради ЄС від 8 березня 2007 року.

УДК 553.38

ДОСВІД «ДТЕК НАФТОГАЗ» З ЗАЛУЧЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗВІДКИ І РОЗРОБКИ ПОКЛАДІВ ВУГЛЕВОДНІВ НА ВЕЛИКИХ ГЛИБИНАХ

Щуров І.В., Гафич І.П., Раптанов О.К

ДТЕК Нафтогаз, вул. Льва Толстого, 57, Україна, 01032, м. Київ, Бізнес Центр 101 Тауер,

Основними об'єктами діяльності ДТЕК НАФТОГАЗ є розвідка та видобування газу на Семиренківському і Мачухському родовищах у Полтавській області та геологічне вивчення вуглеводнів на Хорошевській площі в Харківській області. Дослідженнями Семиренківського та Мачухського родовищ займається ПрАТ «Нафтогазвидобування».

У геологічній будові осадового комплексу відкладів Семиренківського родовища приймають участь утворення палеозойської, мезозойської та кайнозойської ератем, загальною товщею до 8,5 км, які залягають на породах докембрійського кристалічного фундаменту. Свердловини пошуково-розвідувального та експлуатаційного буріння розкрили відклади від четвертинних до девонських.